

Dierproefwet

'Meer rompslomp en bureaucratie' | **p.4** |

Groen geweld

Strijd tegen stropers 'koloniaal' | **p.10** |

Studiestress?

Volg een cursus | **p.22** |

RESOURCE ^[NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 15 – 24 maart 2016 – 10e jaargang

Eén merk voor iedereen

p.12

>> INE EN NATHALIE + MARATHON

Ine van der Fels-Klerx, onderzoeker voedselveiligheid in ketens, Rikilt + Nathalie Smits, onderzoeker groeihormonen in koeien, Rikilt

Lopen met een doel

Hardlopen is vrijheid, zeggen loopcollega's Nathalie Smits (links) en Ine van der Fels-Klerx. De buitenlucht, de natuur, even een moment voor jezelf. Marathons liepen ze allebei al eerder, maar dit keer is het anders. In Rotterdam lopen ze op 10 april voor het onderzoek in de strijd tegen kanker. Uit persoonlijke betrokkenheid. Kanker komt in elke familie voor. Het streefbedrag van 450 euro is al bijna binnen, maar meer mag natuurlijk! Kijk op inactietegenkanker.nl (zoeken op Ine en Nathalie). **RK / Foto: Guy Ackermans**

>> INHOUD

nr. 15 – 10e jaargang

>> **8**

CSI VOGEL

Borstveren verraden overwinteringsplek

>> **14**

KAMERVRAAG

Fatma Koşer Kaya (D66): helpen voedsellogo's?

>> **16**

WOESTIJN

Twee studenten, een Renault 4 en heel veel zand

EN VERDER

- 5 Verhuizing naar Helix nadert
- 6 Blauwgras op de campus
- 8 Meer regen aan oostkant stad
- 11 Oekraïne en dierenwelzijn
- 18 LEI-onderzoeker wordt schapenhouder
- 20 Fastfood op de campus?
- 26 Sporters van het jaar
- 29 Ondertussen in Oekraïne

LOGO-LOGICA

De macht van een logo wordt vaak onderschat. Zeker als dat een waarde toekent aan een dienst of product. De wereld waarin ik leef, kan helaas niet meer zonder certificeringen (en bijbehorend logo). Steeds vaker krijg ik als journalist het verzoek aandacht te besteden aan dit soort verlakkerij. 'We zijn werkgever van het jaar en nu sociaal en humaan gecertificeerd. Kun je daar iets mee?' Het logo in de vorm van een gouden stempel wordt alvast meegestuurd. Door wie gecertificeerd? Waarom eigenlijk? Als ik dat vraag, blijft het stil of komt er een hoop luchtfluitserij. Ik ben allergisch voor logo's die een waarde toekennen en ik predik ook ze nooit te geloven. De Consumentenbond is al jarenlang druk doende 'het vinkje' ('Ik kies bewust'-logo) aan te pakken. Al ik een visje koop, struikel ik over de logo's die me uiteindelijk weer laten besluiten om ze te negeren. Ik volg mijn verstand in combinatie met mijn eetlust en ben gelukkig niet de enige. Dat blijkt uit het antwoord dat *Resource* vond op een vraag uit de Tweede Kamer. Ook daar lezen ze logo's.

Edwin van Laar

>> Dronken Ceresleden+praatpaal= gedonder | p.27

DIERPROEFWET FRUSTREERT DIERONDERZOEKERS

- Nieuwe procedure 'bureaucratisch en duur'
- Toezichthouder erkent overgangsproblemen

De nieuwe aanvraagprocedure voor dierproefvergunningen veroorzaakt veel bureaucratische rompslomp en onduidelijkheid. Dat zeggen Wageningse dieronderzoekers. De Centrale Commissie Dierproeven (CCD) erkent de overgangsproblemen, maar ziet al verbetering.

Ruim een jaar na het ingaan van de vernieuwde Wet op de dierproeven morren dierwetenschappers. 'De nieuwe procedure is lang, complex en duur,' zegt Johan Verreth, hoogleraar Aquacultuur en visserij. 'Er is veel verwarring', zegt Marc Naguib, hoogleraar Gedragsecologie. Zo weten onderzoekers vaak niet goed wat er wordt verwacht en zijn ze meer tijd en geld kwijt dan voorheen. De interne toezichthouder voor dierproeven binnen Wageningen UR en ook de Nederlandse Vereniging voor Gedragsbiologie bevestigen dat deze problemen breed worden ervaren.

'De Centrale Commissie Dierproeven is zich zeer bewust van de onrust in het veld', reageert voorzitter Ludo Hellebrekers. Deze kon volgens hem ontstaan doordat het nieuwe toezichtsregime na de wetswijziging razendsnel is opgetuigd. Hellebrekers zegt dat goed is geluisterd naar de dierwetenschappers: 'Inmiddels zijn veel problemen uit 2015 opgelost.'

Eind 2014 werd de Wet op de dierproeven aangepast, zodat Nederland weer in de pas loopt met Europese regelgeving. De wijzigingen

hadden veel impact op de praktijk. Voorheen stuurden onderzoekers proefopzetten naar een lokale Dier Experimenten Commissie (DEC). Hierin zaten wetenschappers en ethici die het voorstel tegen het licht hielden. In de nieuwe situatie dienen onderzoekers veel omvangrijker projectvoorstellen in – na lokale afstemming – bij de CCD. Deze stuurt ze na technische keuring naar DEC's voor een advies, om daarna het voorstel nog een laatste maal te bekijken. Een lokale Instantie voor Dierenwelzijn (IvD) ziet toe op de uitvoering van proeven die onder toegekende vergunningen vallen.

Deze centrale aansturing moest zorgen voor eenduidige besluiten die niet van stad tot stad verschilden. Onderzoekers zien voornamelijk vooral nadelen. 'Aanvragen duren nu meerdere maanden', zegt Naguib. De CCD is het bovendien lang niet altijd eens met de DEC's en keurt zelfs na een positief advies relatief veel voorstellen af.

De CCD maakte afgelopen oktober zelf bekend dat 70 procent van de adviezen wordt overgenomen. Naarmate de verwachtingen en procedures duidelijker worden, loopt dit op, zegt Hellebrekers. 'Inmiddels is dit al ongeveer 90 procent, maar we willen uitkomen op minimaal 95 procent.' Zelf ziet hij een stijgende lijn in de dossiers voor 'kwaliteit, volledigheid en navolgbaarheid'.

Eén ding waar Hellebrekers niets aan kan doen zijn de hogere kosten. Gedragsonderzoeker Naguib geeft aan dat deze kunnen oplopen tot 10 duizend euro per project. De kosten voor

FOTO: GUY ACKERMANS

Gedragsecoloog Marc Naguib doet veel onderzoek met koolmezen. De vergunningaanvragen duren nu veel langer, zegt hij.

leges voor de vergunning van de CCD liggen tussen de 935 en 2500 euro. De nieuwe, meer complexe procedure is in lijn met verplichtingen uit Brussel, zegt Hellebrekers. Hogere kosten zijn hierbij onvermijdelijk.

De onderzoekers hopen dat de problemen inderdaad kinderziektes zijn. Verreth hoopt op 'gewenning', zodat de procedure mettertijd soepeler gaat lopen. 'We zijn niet tegen verantwoording', benadrukt hij, 'maar wel binnen redelijkheid. Dit helpt niet het dierenwelzijn te verbeteren.' **RR**

STUDIO WAGENINGEN

De VIP-room achter het grand café in Forum was omgebouwd tot een tv-studio en op de zesde verdieping zaten studenten te chatten met studiekeizers van over de hele wereld. Donderdag 17 maart hield de universiteit haar tweede online open dag. Van half negen 's ochtends tot kwart over acht 's avonds waren er aan één stuk door live-presentaties van nagenoeg alle Wageningse masteropleidingen. Studenten, opleidingsdirecteuren, docenten en studieadviseurs vertelden in een talkshowachtige setting over de inhoud van hun opleiding, specialisaties en baankansen. Daarnaast waren er via een app op Twitter video's te zien over het campusleven. **LvdN**

FOTO: REMO WORMMEESTER

VOORTAAN ÉÉN NAAM EN ÉÉN LOGO

- Wageningen University & Research
- Namen als LEI en Alterra verdwijnen

Wageningen University & Research is de nieuwe naam die vanaf 1 september voor alle organisatieonderdelen wordt gebruikt. Submerken als LEI, Alterra, Imares en Wageningen University verdwijnen.

Het nieuwe merkenbeleid moet zorgen dat Wageningen één krachtig gezicht laat zien aan de

wereld, zegt Marc Lamers, directeur Corporate communications & marketing. Wetenschappers die exacter willen aangeven waar ze aan werken, kunnen de nieuwe domeinnamen gebruiken, zoals Wageningen Plant Research (momenteel PRI en PPO) of Wageningen Bioveterinary Research (het huidige CVI). Nog niet alle instituten hebben een besluit genomen over hun domeinnaam.

Alleen voedselveiligheidsinstituut Rikilt gaat (voorlopig) niet mee in de naamswijziging. Het instituut gaat mogelijk fuseren met het laboratorium van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Een tussentijdse naamsverandering zou complicerend werken. **RR**

Lees ook het artikel op blz. 12.

© COLUMN|STIJN

wage ningen

Natuurlijk, er zijn erge dingen – klimaatverandering, IS, discriminatie – maar soms is het gewoon fijn om je op te winden over iets kleins. Vroeger had ik daarvoor de fietsbrug bij het Forum, die door extra aangebrachte antislibribbels nauwelijks nog te befietzen is. Heerlijk was dat. En het schepte een band. Het is immers gemakkelijk medestanders te vinden die zich ook kapot ergeren aan de ribbels. Het maakte mijn leven net een beetje dragelijker. Ten minste, tot ik verhuisde en de fietsbrug niet langer op mijn route lag.

Nu heb ik eindelijk iets nieuws: het grote bord dat ons welkom heet op Wageningen Campus. De onderkant is gifgroen en lijkt met de witte letters 'welcome' te willen zeggen dat je alleen naar binnen mag als je Engels spreekt. De bovenkant is wit en bevat in een net niet serieus lettertype de woorden wage, ningen en campus. Geniaal! Hiermee weet de ontwerper kinderachtigheid (die w), steriliteit (dat wit) en anonimiteit (ligt hierachter een verzorgingshuis of een autodealer?) op sublieme wijze te combineren met een spelfout (het is natuurlijk Wageningen).

Op Facebook ergeren vrienden en collega's van over heel de wereld zich met mij mee. 'Was er nog niet voldoende verwarring met Wageningen UR-merken als WU, WUR, DLO, PRI, LEI en moet er nog een merknaam voor de campus bij?', zegt de één. 'This is awful', zegt de ander. Zelfs Wageningen UR-woordvoerder Simon Vink begrijpt alle verwarring. 'Maar dat komt wel goed, hoop ik', laat hij op Twitter weten. Ik denk dat hij gelijk krijgt. De eerste buitenlandse studenten zijn reeds poserend bij het bord gesignaleerd. **©**

Stijn van Gils (28) doet promotieonderzoek naar ecosysteemdiensten in de landbouw. Maandelijks beschrijft hij zijn worsteling met het systeem wetenschap.

kort

>>HELIX

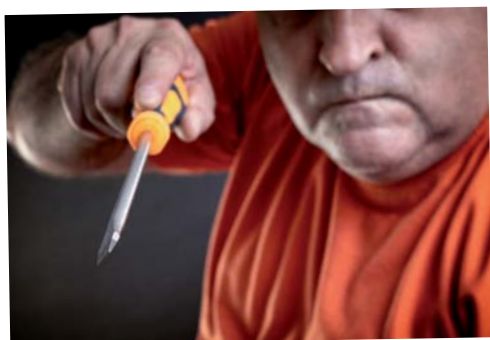
Verhuizing in mei

Het nieuwe gebouw Helix wordt eind maart opgeleverd. De problemen met de luchthuishouding, waardoor de oplevering meermaals werd uitgesteld, lijken verholpen. Een onafhankelijke partij meet momenteel of alle ruimtes daadwerkelijk in orde zijn. De Agrotechnology & Food Sciences Group (AFSG) heeft genoeg vertrouwen in de uitkomsten om alvast een nieuwe verhuisplanning te maken. Tussen medio mei en medio juli verhuizen acht leerstoelgroepen van universiteitsterrein de Dreijen naar de campus. Het NMR-centrum volgt later. **RR**

>>INBREKER

Met schroevendraaier

Twee medewerkers van de Agrotechnology & Food Sciences Group (AFSG) hebben vorige week in Axis een inbreker betrappt en aan de politie overhandigd. De 61-jarige man was bezig een ladekast open te breken met een schroevendraaier. 'Onze medewerkers hebben moedig gehandeld', zegt facilitair manager

Bart Sjoerts van AFSG. 'Hoewel de dief hen bedreigde met de schroevendraaier, wisten ze hem in een hoek te drijven en vast te houden.' De insluiper was eerder al gezien op camera-beelden. In januari had hij nog twee smartphones gestolen. **RR AS**

>>MANSHOLTLEZING

Opnieuw afgelast

Er rust geen zegen op de Mansholtlezing die bestuursvoorzitter Louise Fresco zou uitspreken in het Hilton Hotel in Brussel. Door de aanslagen in de Belgische hoofdstad ging de lezing op dinsdag 22 maart opnieuw niet door. Op 30 november werd die ook al afgelast, toen vanwege de aanslagen in Parijs en de terreurdreiging in Brussel. **AS**

>>QS-RANKING

Beste landbouwuniversiteit

Wageningen Universiteit is gestegen van plaats 3 naar plaats 1 in de QS World University Rankings op het gebied van landbouwwetenschappen. Bij de milieuwetenschappen steeg de universiteit van 7 naar 4. In de algemene QS-ranglijst speelt Wageningen met een 135ste plaats geen rol van betekenis. De Universiteit van Amsterdam is daarop de hoogst genoteerde Nederlandse universiteit (55). **AS**

Meer weten?

Lees de lange versie van deze berichten op resource-online.nl.

DLO KRIJGT TE WEINIG GELD VOOR BASISONDERZOEK

- **Conclusie van onderzoek in opdracht van EZ**
- **'Duidelijke overheidsvisie nodig'**

DLO krijgt in vergelijking met andere onderzoeksinstituten weinig geld van de Nederlandse overheid voor funderend-strategisch onderzoek. Dat blijkt uit onderzoek van onderzoeksbureau Dialogic in opdracht van het ministerie van Economische Zaken.

Dialogic beoordeelde het zogenaamde Kennisbasis-onderzoek van DLO en constateert dat de financiering van de Wageningse onderzoeksinstituten slecht afsteekt tegen Nederlandse kennisinstituten in andere domeinen en buitenlandse instituten in hetzelfde domein. Eerder waar schuwde de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) al voor te veel bezuinigingen op het basisonderzoek van DLO en de andere Nederlandse instituten voor toegepast onderzoek.

Dialogic adviseert het ministerie van EZ om een duidelijke visie te ontwikkelen op de toe-

komst van de landbouw en natuur in Nederland. Uit die visie moeten de kennisinvesteringen in dit domein voortvloeien. Daarbij moet de overheid zorgen voor een stabiele onderzoeksfinitie-ring. Je kunt funderend-strategisch onderzoek namelijk niet – zoals nu het geval is – elke vijf jaar bijsturen en verleggen, aldus het onderzoeksbureau.

Het ministerie kan per instituut de optimale omvang van het strategisch-funderend onderzoek vaststellen, adviseert het onderzoeksbureau. Omdat instellingen als de Wageningse universiteit en de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht ook funderend onderzoek uitvoeren, kan de omvang van de publieke financiering per DLO-instituut variëren.

Daarbij is wel belangrijk dat DLO voldoende vrijheid krijgt in de programmering. DLO moet namelijk kunnen investeren in thema's die over enkele jaren belangrijk worden. Er moet ook meer ruimte zijn voor maatschappelijke vraagstukken en onverwacht onderzoek, stelt Dialogic.

Er is in Nederland geen breed gedragen visie op de vraag waar we naartoe willen in het agro-

natuurdomein, constateert het adviesbureau.

Welke gebieden van de kennisbasis gaan we wel of niet in stand houden met publieke financiering? Door de krimpende middelen wordt de noodzaak voor zo'n visie steeds urgenter, aldus Dialogic. Daarbij moet de beleidsvisie aansluiten bij de Europese agenda.

De wijzigingen in de afgelopen jaren, waaronder de komst van de topsectoren, hebben volgens Dialogic voor onrust gezorgd en geleid tot een vermindering van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het DLO-onderzoek. 'Als het budget krimpt en het aantal spelers en belanghebbenden hetzelfde blijft, dan nemen de transactiekosten en de neiging tot gedetailleerde vraagsturing toe.' Wil het strategisch-funderend onderzoek weer

doelmatiger worden, dan vraagt dat om een stabiele financiering en meer manoeuvreerruimte. **AS**

Ook DLO-faciliteiten komen geld tekort. Lees het terug op resource-online.nl.

WAGENINGEN IN RACE VOOR FOOD KIC

- **Miljoenensubsidie EU voor voedselinnovatie**
- **Consortia van Unilever en Nestlé gaan strijd aan**

Twee grote Europese consortia onder leiding van Unilever en Nestlé strijden om een miljoenensubsidie waarmee ze een Knowledge and Innovation Community (KIC) voor voeding mogen opzetten. Wageningen UR strijdt mee in het consortium van Unilever, dat FoodNexus heet.

Het winnende consortium ontvangt jarenlang 40 tot 50 miljoen euro per jaar van de Europese Unie. Frans Kampers, coördinator innovatieve technologieën bij de Agrotechnology & Food Sciences Group (AFSG), legt uit dat een KIC wordt opgezet voor vijftien jaar. De eerste zeven jaar financiert de EU het, daarna moet het geld uit de markt komen. Wageningen UR draait al

mee in de Climate KIC.

Over het voorstel van het Unilever-consortium willen Kampers en directeur Raoul Bino van AFSG nog weinig zeggen. Bino: 'Wij zetten onder andere in op het aangaan van de dialoog met de consument. Innovaties in de voeding slagen alleen als de consument er vertrouwen in heeft.' Kampers: 'We beschrijven verder dat we over vijftien jaar voedingsproducten willen met minder zout of suiker en hoe we dat voor elkaar willen krijgen.'

In het consortium met Wageningen UR zitten ook INRA (Frankrijk) en universiteiten uit Lund (Zweden), Kopenhagen (Denemarken), Bologna (Italië), en Barcelona (Spanje). Het Nestlé-consortium heeft onder meer TU München, KU Leuven, ETH Zürich en Cambridge University aan zich weten te binden. Over de aangehaakte bedrijven, een meerderheid van de maximaal vijftig partners, doen beide consortia zeer geheimzinnig. **KG**

FOTO: REMO WORMEESTER

OPERATIE SIMKAART

Zo'n 3500 medewerkers van Wageningen UR hebben de afgelopen twee weken een nieuwe simkaart opgehaald bij tijdelijke balies in gebouwen in Wageningen, Lelystad en Den Helder. De logistieke operatie hoort bij de overschakeling naar T-Mobile. Hoewel een enkele simkaart niet op het juiste moment op de juiste plek was, verliep alles grotendeels volgens planning, zegt projectleider Gerbert van Tilborg van het Facilitair bedrijf. Op de simkaarten staat op welke dag – tussen 7 en 13 april – gebruikers overschakelen naar de nieuwe provider. **RR**

STUKJE OUD BINNENVELD BIJ ATLAS

- 6500 kuub zand afgegraven
- Zeldzame planten krijgen kans

De entree van de campus bij de Mansholtlaan wordt een nat natuurgebied met blauwgrasachtige begroeiing, refererend aan het Binnenveld van een eeuw geleden. Het voorbereidende grondwerk hiervoor vindt de komende weken plaats.

Plannen voor een natuurlijke invulling van het stuk groen tussen de Mansholtlaan en Atlas zijn er al geruime tijd. Er kwam schot in de zaak toen Louise Fresco zich ermee ging bemoeien. Ze las over het initiatief van Patrick Jansen van Resource ecology om de vroegere blauwgraslanden in het Binnenveld te herstellen en vroeg zich af of er in het kader van het eeuwfeest van Wageningen UR niet zo'n stukje grasland op de campus kon worden aangelegd. Van het een kwam het ander. Pieter Boone van Alterra maakte een ontwerp en het WICC-fonds zegde het geld – zo'n 165.000 euro – toe.

Ecoloog Wieger Wameling van Alterra) heeft het beplantingsplan gemaakt. Er komen twee typen begroeiing, zegt hij: 'Blauwgraslandsoorten voor de droog-natte delen, zoals Spaanse ruiter, dotterbloem, pinksterbloem, sommige orchideeën en de zeer zeldzame inlandse parnassia. De diepere en echt natte delen krijgen soorten als

zonnedaauw, beenbreek en veenmos.'

Door de tuin loopt een fietspad. Voetgangers krijgen een eigen knuppelpad dat dwars door het diepste en natste deel van de tuin leidt. Ook langs de loopbrug naar Atlas komt een dieper deel. De brug krijgt daardoor eindelijk een echte functie: zorgen dat het bezoek droge voeten houdt. **Ⓡ RK**

CELEBRATING 10 YEARS

POSTCODE LOTTERY

GREEN CHALLENGE

IS YOUR SUSTAINABLE BUSINESS PLAN WORTH €500,000?

Are you a sustainable entrepreneur with an innovative business plan that helps combat climate change? Enter the **Postcode Lottery Green Challenge**, the largest annual international competition in the field of sustainability innovation. Your idea should be ready to go to market within two years. Pitch your sustainable business plan to win **€ 500,000**. Deadline for entries: June 1st.

SIGN UP AT
greenchallenge.info

'I grow trees in deserts'

Jurriaan Ruys, founder and co-owner Land Life Company and winner of the Postcode Lottery Green Challenge 2015. Currently revitalizing nature in deserts around the world with his Cocoon technology.

VEREN VERKLAPPEN OVERWINTERINGSPLEK

- Nieuwe methode maakt zenders overbodig
- Stikstofisotoop vertelt waar vogel is geweest

Slechts een paar borstveren zijn voldoende om de gangen van noordse stormvogels na te gaan. Zindertjes zijn daardoor steeds minder nodig, laat onderzoek van onder meer Imares-ecoloog Jan Andries van Franeker zien.

Van veel vogels weten we slechts bij benadering – en vaak helemaal niet – waar ze overwinteren. Zenderen helpt, maar er is een alternatief, schrijft een internationaal team van wetenschappers in *Marine Biology*. De nieuwe methode maakt gebruik van borstveren. Die zijn makkelijk te plukken bij broedende vogels. De onderzoekers testten de methode in een broedkolonie van noordse stormvogels op Eynhallow, een van de Orkney-eilanden ten noorden van Schotland. Een deel van de vogels (163 stuks) kregen ook nog een GLS-logger om, waarbij GLS staat voor *global location sensing*.

Uit het onderzoek bleek dat de vogels overwinterden op twee locaties: verder westwaarts de oceaan op of een stukje naar het noordoosten op het Continentaal Plat. Chemische analy-

se van de veren liet bovendien een sterke relatie zien tussen de verblijfplaats en de hoeveelheid ^{15}N -isotoop in de veren. Beter gezegd: de verhouding waarin deze zwaardere vorm van het atoom stikstof voorkomt ten opzichte van de gewone stikstof. Op basis van dit stikstofsignaal kon bij negen van de tien vogels de overwinteringsplek worden vastgesteld.

Dat die borstveren hun isotopensignaal op hun overwinteringsplek hebben opgedaan, blijkt uit het bestuderen van het rui-gedrag. Daarbij kwam de enorme stormvogeldatabank van Van Franeker goed van pas. Hij inventariseert al decennialang gegevens van stormvogels die dood aanspoelen of omkomen in de langelijvisserij. Noordse stormvogels vervangen hun borstveren van september tot maart, oftewel buiten de broedtijd om. Het signaal van de borstveren is dus opgedaan tijdens de overwintering.

Van Franeker noemt de nieuwe methode een kleine doorbraak. 'Je hoeft nu niet meer elke vogel een zender op te plakken.' Hij benadrukt wel dat de methode voor elke soort opnieuw geïkt moet worden. **RK**

FOTO: EWAN EDWARDS

Een noordse stormvogel met een GLS-logger bij het Schotse eiland Eynhallow.

IN LUWTE VAN STAD REGENT HET MEER

- Verschil kan oplopen tot 20 procent
- Regenhater moet aan westkant gaan wonen

Benedenwinds van steden valt gemiddeld 7 procent meer regen. Afhankelijk van de windrichting en het seizoen kan dat verschil oplopen tot

20 procent. Dat blijkt uit promotieonderzoek van Emma Daniels van de leerstoelgroep Meteorologie en luchtkwaliteit.

Daniels deed haar onderzoek in het gebied langs de Noordzee, waar de meeste grote steden in ons land liggen. Zij deelde zestig meetstations in dit gebied op in landelijke of stedelijke stations, al naar gelang de hoeveelheid stedelijk ge-

bied binnen een straal van twintig kilometer. Zij deed dit voor elk van de acht windstreken rondom een station. Vervolgens koppelde ze de regenval van de afgelopen zestig jaar aan die stations.

De uitkomst is onbetwistbaar: benedenwinds van steden valt meer regen. Wie niet van regen houdt, moet volgens Daniels aan de westkant van een stad gaan wonen. 'De heersende windrichting in ons land is zuidwest. Bij oostenwind valt de minste regen. Die twee samengenomen, is mijn advies: west.'

De extra regenval in de stadsluwte hangt waarschijnlijk samen met het hitte-eilandeffect van steden. Stadswarmte zorgt voor extra opstijgende lucht en convectie. Dat vertaalt zich benedenwinds in meer regen. Overigens is over de hele linie de regenval de afgelopen eeuw flink gestegen. In de halve eeuw die Daniels onderzocht is er in de Randstad 16 procent meer regen gevallen. Die toename wordt voornamelijk toegeschreven aan de opwarming van het zeewater door klimaatverandering. Het stadseffect van Daniels is in vergelijking daarmee gering. **RK**

FOTO: JOYFULL/SHUTTERSTOCK.COM

BETERE MAISRASSEN TEGEN ONDERVOEDING

- Kinderen van boeren die overstappen, zijn gezonder
- Ook het opleiden van vrouwen helpt

Zambiaanse kinderen onder de 5 jaar zijn minder vaak ondervoed als hun ouders verbeterde maisvariëteiten verbouwen in plaats van lokale mais. Ook hebben ze minder vaak tekort aan voedingsstoffen naarmate de vrouwen in het gezin beter zijn opgeleid. Dat blijkt uit promotie-onderzoek van Julius Manda.

Manda, die promoveert bij de leerstoelgroep Agrarische Economie en Plattelandsbeleid, ging bij 810 huishoudens in het oosten van Zambia na of de jonge kinderen ondervoed waren. Die gegevens zette hij onder andere af tegen de leeftijd en de voeding van de kinderen, de leeftijd en opleiding van de ouders, de sanitaire voorzieningen en het type mais dat de familie verbouwde. Eerder onderzoek had uitgezonden dat de helft van de Zambiaanse kinderen onvolgroeid waren als gevolg van ondervoeding.

Uit Manda's analyse bleek dat in huishoudens die traditionele, lokale mais verbouwen, 62 procent van de kinderen onder de vijf jaar ondervoed en onvolgroeid was. In huishoudens die verbeterde mais-

rasen gebruikten, was 51 procent van de kinderen ondervoed en onvolgroeid. Ook kon hij vaststellen dat omschakeling van lokale naar verbeterde maisrasen zou leiden tot minder ondervoeding bij de kinderen. De verbeterde mais zorgt voor hogere opbrengsten, meer inkomsten en meer voedselzekerheid voor de boerengezinnen, concludeerde Manda in februari in het tijdschrift *Food Security*.

Zijn onderzoek toont ook aan dat meer onderwijs, met name bij de vrouwen, leidt tot minder ondervoeding. De kans op ondervoeding van de jonge kinderen daalt met 16 procent bij elk jaar scholing van de best opgeleide vrouw in het huishouden. Onderwijs van beide ouders beperkt de kans op ondervoeding met 75 procent. Manda denkt dat vooral de oudere vrouwen in het huishouden kennis overdragen die de gezondheid van de jonge kinderen ten goede komt. Ook goede sanitaire voorzieningen drukken de kans op ondervoeding, omdat die zorgen voor minder infectieziekten en diarree bij de kinderen.

Om de hoeveelheid ondervoede kinderen in Zambia terug te dringen, moeten de beleidsmakers in dat land niet alleen meer investeren in onderwijs voor vrouwen, concludeert Manda, maar ook in de overdracht van landbouwtechnologie, zoals goede maiszaden. **AS**

FOTO: KOOS GARDEBROEK

Een Zambiaanse boerin toont haar veld met verbeterde mais.

VISIE <<

Te vroeg voor suikertaks in Nederland

De Britse regering kondigde deze week een belasting aan op suikerrijke frisdrank. Bijna gelijktijdig presenteerde onze minister Schippers haar roadmap naar gezondere voeding in Europa via zelfregulering van de industrie. Charon Zondervan, programmaleider Healthy & delicious foods bij Food and biobased research, begrijpt dat Nederland (nog) niet voor suikertaks kiest.

Mexico doet het al, Groot-Brittannië gaat het doen. Moet Nederland ook belasting heffen op suiker?

'In Nederland kennen we een poldertraditie. Partijen die voedingsmiddelen maken of distribueren, zoals supermarkten en horecaorganisaties, hebben bijvoorbeeld in 2014 een akkoord gesloten om de hoeveelheid zout, calorieën en verzadigde vetten in producten te verminderen. In Engeland kennen ze die poldercultuur niet. Dan is het dus aan de overheid om te besluiten: óf we doen niks óf we passen de wetgeving aan. Bovendien is in Engeland de nood een stuk hoger dan in Nederland. Er wordt meer frisdrank geconsumeerd en de prevalentie van overgewicht is hoger.'

Kan Nederland de zelfregulering niet bespoedigen door suikertaks in het vooruitzicht te stellen?

'Je kunt niet én in goed vertrouwen een akkoord sluiten met de brancheorganisaties én zeggen: als je de doelstellingen niet haalt, dan gaan we een belasting invoeren. Dat hoort niet bij het Nederlandse polderen. De voedingssector krijgt nu de kans om zout-, vet- en suikergehaltes te verlagen. Als een volgende minister over enkele jaren vindt dat er niet voldoende vooruitgang is geboekt, dan kunnen er nieuwe afspraken worden gemaakt, eventueel met een belastingmaatregel of wetgeving als stok achter de deur.'

Wat vindt u van de Britse belastingmaatregel?

'Wat ik interessant vind, is dat de opbrengsten uit deze belasting worden gebruikt om sport op scholen te stimuleren. Het belasten van "het slechte" wordt zo direct gekoppeld aan investeringen in "het goede". Dat zou vaker moeten gebeuren. Belastingen op sigaretten of benzine gaan in Nederland anoniem de staatskas in. Het is niet duidelijk wat er wordt gedaan met het extra geld dat jij moet uitgeven als je "het slechte" doet.' **KG**

STRIJD TEGEN STROPERS HEEFT KOLONIALE TREKJES

- Beheer natuurparken militariseert snel
- Wapenwedloop met raciale component

Natuurparken in zuidelijk Afrika militariseren in rap tempo als gevolg van toenemende stroperij van neushoorns. Dit groene geweld van natuurbeschermers past in de koloniale traditie van vermogende witte natuurbeschermers tegen zwarte stropers, betoogt ontwikkelingssocioloog Bram Büscher.

De jacht op neushoorns in Zuid-Afrika bereikte in 2013 een nieuw dieptepunt met meer dan duizend gedode dieren. Stropers sloegen vooral toe in het Kruger Park, onderdeel van het Great Limpopo Transfrontier Park op de grens van Zuid-Afrika, Mozambique en Zimbabwe. Het Kruger Park herbergt de grootste populatie neushoorns in Afrika en trekt veel stropers aan uit het naburige Mozambique, zo wil het verhaal. Sinds de inrichting van dit zogenaamde *peace park*, na de val van het apartheidsregime, staan er geen hekken meer tussen de landen en kunnen stropers makkelijker opereren in het grensgebied. Om de stroperij te bestrijden, militariseert het beheer van het wildpark. Samen met Maano Ramutsindela, hoogleraar Milieu-kunde in Kaapstad, plaatst Büscher het 'groene geweld' van de natuurbeheerders in een historisch-politieke context.

Het Limpopo-park wordt gesteund door de invloedrijke Peace Park Foundation, een ngo die werd opgericht door de Zuid-Afrikaanse miljardair Anton Rupert, prins Bernhard – toen voorzitter van het World Wildlife Fund (WWF) – en Nelson Mandela. De laatste gebruikte het vre-

Een anti-stroopeenheid in actie in het Krugerpark.

despark als verzoeningsgebaar naar de omliggende landen die onder het apartheidsregime hadden geleden. Want tijdens de apartheid was de natuur- en wildbescherming nauw verbonden met de 'oorlog tegen het communisme' in die landen. Zo maakte de Zuid-Afrikaanse veiligheidsdienst deel uit van operaties om de stroperij te bestrijden. Die operaties, waarbij ook prins Bernhard vanuit het WWF betrokken was, combineerden de opleiding van anti-stroopeeënheden met het verzamelen van intelligence voor de Zuid-Afrikaanse geheime dienst, om zo de illegale handel in ivoor en neushoorns te bestrijden. Ook misbruikte de veiligheidsdienst van het

Zuid-Afrikaanse apartheidsbewind de stroperijbestrijding in omliggende landen om die landen te destabiliseren, aldus Büscher en Ramutsindela in het tijdschrift *African Affairs*.

RACIALE COMPONENT

In de strijd tussen natuurbeheerders en stropers in Zuid-Afrika zit nog steeds een sterke raciale component, stellen de au-

teurs. De welgestelde bedenkers van de vredesparken wilden de pure Afrikaanse wildernis behouden. Die blanke droom, om delen van Afrika te blijven besturen via de apolitiek opgezette vredesparken, werd verstoord door (overwegend) zwarte stropers. In deze 'oorlog' zijn de afgelopen tien jaar wereldwijd ruim duizend parkwachters omgebracht door de stropers, die op hun beurt worden uitgeschakeld door parkwachters en steeds vaker door oud-militairen en commando's die worden ingehuurd door private parken. Die verbondenheid tussen veiligheidsdiensten en natuurbeschermers is de laatste jaren nog eens bekrachtigd door de – vaak onterechte – bewering dat de stroperij in neushoorns en ivoor in handen is van terroristische organisaties als al-Qaeda en al-Shabaab.

De auteurs vragen zich af of natuurorganisaties wel moeten deelnemen aan deze wapenwedloop om hun doel te bereiken. Zij lopen daarmee het risico dat ze wellicht onbewust sanctioneren dat stropers zonder proces kunnen worden doodgeschoten door parkwachters in 'vredesparken' in zuidelijk Afrika. Bovendien resoneert dit groene geweld op sociale media, waar voornamelijk blanke dierenbeschermers de dood van Afrikaanse stropers met gejuich ontvangen. Die activisten jagen dezelfde natuurdroom na als de oprichters van de Afrikaanse natuurparken, constateren Büscher en Ramutsindela. **AS**

De anti-stroopeenheid van het Great Limpopo Transfrontier Park geeft een demonstratie.

FOTO: PEACE PARK FOUNDATION

FOTO: HOLLANDSE HOOGTE/OLAF KRAAK

Wat heeft het Oekraïne-referendum met dierenwelzijn te maken? De stichting Stem Voor Nederland legt het uit. Een nachtbrakende student heeft ondertussen grotere zorgen. Ook een mening? Reageer op resource-online.nl of mail naar resource@wur.nl.

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

STOP MAKING
SHIT UP

STEMVOOR.NL

DIERENWELZIYN OEKRAÏNE

Angst voor meer dierenleed is een slechte reden om 'nee' te zeggen tegen het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne. Dat betoogt de voorzitter van de stichting Stem Voor Nederland (stemvoor.nl) in een ingezonden opiniestuk.

'Volgens Marianne Thieme en Anja Hazekamp van de Partij voor de Dieren zullen onze standaarden op het gebied van zorg voor dier en milieu via import worden ondermijnd als Nederland het samenwerkingsverdrag met Oekraïne ratificeert. "We importeren een bord vol dierenleed", waarschuwen ze. We geven ruiterlijk toe dat er nog veel mis is met dierenwelzijn in de Oekraïne. Ze exporteren legbatterij-eieren, ook naar Nederland. Foie gras wordt er gemaakt op dieronterende wijze. Met steun van Nederlandse banken worden er enorme kippenlachterijen neergezet. Toch moet de impact op de Europese markt niet worden overdreven. Volgens het verdrag zal Oekraïne over vijf jaar maximaal 20.000 ton kippenvlees mogen exporteren naar de EU, ongeveer 0,15 procent van de 13,2 miljoen ton die momenteel in Europa wordt geproduceerd. Het is bovendien de bedoeling dat de Oekraïeners hun standaarden

op het gebied van dierenwelzijn stapsgewijs in overeenstemming brengen met de Europese norm. Artikel 64 van het samenwerkingsverdrag is wat dat betreft heel duidelijk. Geen mitsen of maren, geen ruimte voor Oekraïense interpretatie: onze standaarden zijn ononderhandelbaar. Thieme en Hazekamp hebben er desondanks geen vertrouwen in dat uitvoering van het verdrag daadwerkelijk tot verbetering van de situatie in Oekraïne zal leiden. Wij durven op basis van ervaringen binnen de EU met landen waar tot voor kort vergelijkbare achterhaalde opvattingen over dierenwelzijn leefden, te voorspellen dat invoering van Europese regels tot concrete verbeteringen zal leiden. Maar hoe zit het dan met de corruptie? Een terechte zorg. In Oekraïne zelf ziet men echter de samenwerking met Europa als beste garantie voor terugdringing van corruptie. Juist om die reden steunt anti-corruptieorganisatie Transparency International het voorkamp in dit referendum. In de woorden van directeur Donald Kalff van TI-Nederland: 'Als wij het niet doen, wie dan wel? Iemand moet het opnemen voor die mensen daar.' En, zouden wij daaraan toevoegen: voor de dieren. Wij willen nu iets doen tegen de slechte omstandigheden in Oekraïne. In kleine stapjes wellicht, maar liever kleine stapjes richting beter

dierenwelzijn dan helemaal geen stappen.'

Joshua Livestro, voorzitter van Stem Voor Nederland

HEBBIJNIKSBETERSTEDOEN

De busjesweek van Ceres, waarbij eerstejaars ergens zonder geld worden gedropt, is na een dag afgelast omdat er dronken sjaars langs de snelweg liepen, schrijft student-redacteur Milou van der Horst op de site van Resource.

Anon leest het bericht op vrijdagochtend om 3 uur en kan de informele woordkeus niet waarderen. 'Dronken sjaars', schrijft hij, 'professioneel taalgebruik Milou...' Het tijdstip van zijn reactie intrigeert **Heb jij niks beter stedenom 03:00-snachts?**, die om 8.20 uur antwoordt met: 'Lijkt me gewoon prima?' **Kaasschaaf** legt het om 9.06 nog even haarfijn uit: 'Eerstejaars worden o.a. op Ceres sjaars genoemd... en die kunnen dronken zijn.' LdK

ALLES WORDT 'WAGENINGEN'

Vanaf 1 september 2016 bestaat alleen nog de naam Wageningen University & Research. Oude instituutnamen als LEI, Alterra en Imares verdwijnen. Dat kan een beetje zeer doen, maar is volgens de organisatie nodig om naamsverwarring te voorkomen.

tekst Rob Ramaker illustratie Geert-Jan Bruins

Massale potvisstrandingen, een bultrug in de Oosterschelde en aan stukken gereten bruinvissen. Afgelopen jaren mocht zeebioloog Mardik Leopold in de pers regelmatig vertellen over bijzondere fenomenen in zee. Tijdens die optredens bleef het vaak mysterieus waar Leopold nou werkt. Is dat bij 'onderzoeksinstituut Imares', soms geschreven als IMARES, of werkt hij voor Wageningen Universiteit, dat weer op één of andere manier samenhangt met Wageningen University & Research Center?

Wageningen UR wil afrekenen met deze veelvoorkomende naamsverwarring. 'We hebben momenteel één moedermerk en elf submerken', zegt Marc Lamers, directeur Corporate communications & marketing. 'Door die complexiteit zie je dat Wageningen geen sterk beeld neerzet naar buiten.' Lamers wil hier verandering in brengen. Een sterk merk helpt bij de uitdagingen waar Wageningen voor staat, meent hij. Zo moeten contractonderzoekers door de teruglopende overheidsfinanciering meer en meer de markt op voor opdrachten. Bovendien liggen de voorname groei mogelijkheden juist in het buitenland, waar het merk 'Wageningen' bekend is en submerken als LEI en Alterra veel minder.

Vanaf 1 september wil Lamers daarom nog maar één gezicht tonen naar buiten: één merk – Wageningen University & Research – waar al het onderwijs en onderzoek onder valt. Wanneer medewerkers hun expertise specifieker duidelijk willen maken, gebruiken ze één van de nieuwe domeinnamen. Denk aan 'Wageningen Plant Research', in plaats van Plant Research International en PPO of 'Wageningen Bioveterinary Research' in plaats van het Centraal Veterinair Instituut.

VERSTANDIG

Een verstandige verandering, vindt Ernst van de Ende, directeur van de Plant Sciences Group, en voorstander van de koerswijziging. 'Dit volgt heel logisch uit het nieuwe strategische plan. Als je besluit One Wageningen te worden, kun je niet – bij wijze van spreken – 95 verschillende namen gebruiken.' Van de Ende vindt vooral het woord 'Wageningen' in de nieuwe merk- en domeinnamen belangrijk. 'Die naam opent, vooral internationaal, deuren.'

Natuurlijk staan niet alle medewerkers hierbij te juichen, weet ook Van de Ende. 'We hebben het hier in de loop der jaren al vaak over gehad en over het merk bestaan veel verschillende meningen.' Zo is het bijvoorbeeld de vraag of medewerkers in buitengebieden zich net zo thuis zullen voelen onder de nieuwe naam. Van de Ende werkte zelf lange tijd voor Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO), dat buiten

Wageningen is gevestigd. In die omstandigheden voelt het soms vreemd dat er 'Wageningen' op de gevel prijkt. 'Buitenstaanders zal dit worst zijn. Dat is een interne kwestie', zegt Van de Ende. Hij vindt dat bij de introductie wel rekening gehouden moet worden met medewerkers buiten Wageningen, bijvoorbeeld door namen geleidelijk in te voeren.

Marian Stuiver, voorzitter van de WUR-council, merkt dat het merkenbeleid een waaier aan meningen oproept. Ze verwacht niet dat de discussies zo fel zullen zijn als bij de naamswijziging van Landbouwniversiteit naar Wageningen Universiteit. 'Daar zat ook een hele richtingswijziging achter van landbouw naar life sciences, dat was veel ingrijpend.'

Ditmaal besliste de medezeggenschap niet mee over het nieuwe beleid, maar plaatste wel kritische kanttekeningen. Zo constateert de WUR-council dat naar buiten toe niet altijd duidelijk is om welk type onderzoek het gaat. Aan praktisch contractonderzoek zitten immers andere eisen en verwachtingen dan aan fundamenteel academisch onderzoek.

Lamers begrijpt waar die zorgen vandaan komen. Wageningse onderzoeksresultaten op maatschappelijk relevante thema's krijgen tegenwoordig al snel het predicaat 'wetenschap op bestelling' opgeplakt. Een fenomeen dat niet gaat verdwijnen, denkt hij, maar dat vraagt om het open aangaan van een dialoog met de samenleving. 'De combinatie van toegepast en fundamenteel onderzoek zit in het DNA van Wageningen. We moeten niet bang zijn.'

ALTERRA, LEI EN IMARES

Behalve de aanpassing van het moedermerk verdwijnen vanaf september een heel aantal oude namen. Hoe geliefd deze zijn, verschilt sterk. Zo lijkt niemand het stilletjes geschrapte 'DLO' te missen. Maar er zitten ook meer aansprekende namen tussen zoals Alterra, LEI en Imares. Lamers begrijpt dat het voor medewerkers lastig is hier afscheid van te nemen. 'Maar het wordt makkelijker te accepteren wanneer we goed uitleggen welke argumentatie hierachter zit. Ik hoop dat mensen zeggen: "Ik vind het niet leuk, maar ik snap het wel".' Het verdwijnen van een merk hoeft volgens Lamers niet uit te draaien op waardevernietiging. Hij wijst naar de soepele overgang van Postbank naar ING – 'van blauwe leeuw naar oranje leeuw'.

Niet iedereen denkt hier overigens op deze manier over. 'Het is hartstikke zonde een merk weg te gooien', zegt Peeter Verlegh, hoogleraar Marketing aan de Vrije Universiteit in Amster-

dam. 'Het kost heel veel moeite om een concept in de hoofden te krijgen bij mensen.' Toch begrijpt hij de gekozen koers. Na de fusie tussen DLO en Wageningen University is eerst gekozen voor een overgangsfase met allerlei submerken. Jaren later is het logisch de stap te zetten naar één eenduidig uithangbord. En als troost: die oude namen verdwijnen nooit helemaal uit de hoofden, zegt Verlegh. 'Mensen hebben het nog altijd over de Landbouwniversiteit. Je mikt met het merk vooral op nieuwe contacten en markten.'

VIER WERKGEVERS

De veranderingen worden straks zonder veel tamtam doorgevoerd. Vanaf september komt op alle nieuwe flyers, enveloppen en bedrijfsauto's de nieuwe naam met het nieuwe logo. Domeinnamen veranderen terug naar de vorige naam: 'wur.nl'. Tijdens de hele operatie staat kostenefficiëntie centraal, zegt Lamers. De meeste spullen met het oude merk worden opgebruikt. Alleen in het oog springende zaken als borden en vlaggen worden direct vervangen. Ook komt er geen grote voorlichtingscampagne om de nieuwe naam te introduceren. 'Begrijpelijk', zegt Verlegh. 'Wageningen heeft niet de middelen van een Unilever om dat groots aan te pakken.'

Zeeonderzoeker Mardik Leopold, nog steeds werkzaam bij Imares, laat de naamsverandering over zich heen komen. Zonder dat zijn werkzaamheden veranderden, werkte hij over de jaren voor vier werkgevers. 'Ik solliciteerde ooit bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN).' Dit veranderde in het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) om over te gaan in Alterra en nog weer later Imares. 'Ik heb er nooit gesolliciteerd', zegt Leopold, 'Imares is mij overkomen.'

Meer meningen over het nieuwe merk lees je op resource-online.nl.

Koopgedrag sturen

Hebben de gezondheidslogo's en keurmerken op ons voedsel invloed op ons koopgedrag? Niet echt, stellen consumptiesocioloog Hans Dagevos van het LEI en onderzoeker Ellen van Kleef van de leerstoelgroep Marktkunde en consumentengedrag. Maar dat wil niet zeggen dat de logo's waardeloos zijn.

tekst Albert Sikkema foto Freek van den Bergh

Ik snap de vraag van Koşer Kaya', reageert Hans Dagevos. 'Staatssecretaris Martijn van Dam van Economische Zaken wil inzetten op meer transparantie in de voedselketen. Dat kan bijvoorbeeld door op onze mobiel via apps te lezen waar het voedsel in de winkel vandaan komt.'

Nu al staan er verschillende logo's op voedingsmiddelen. Hebben die effect?

Dagevos: 'Een belangrijk logo is het Ik Kies Bewust-logo, ook wel het Vinkje. Dat heeft vooral effect op consumenten die al rekening houden met gezondheid, maar nauwelijks op consumenten die weinig gezondheidsbewust zijn, zoals veel mensen uit lagere sociaal-economische milieus.'

Ellen van Kleef: 'We hebben in 2015 een wetenschappelijk artikel over gezondheidslogo's gepubliceerd. Daarvoor

hebben we zo'n honderd studies bekeken met de vraag: kijken consumenten naar logo's in de supermarkt of winkel, begrijpen ze die logo's en handelen ze ernaar? Wat blijkt: slechts een kleine groep consumenten kijkt ernaar, de rest niet. In de VS is een systeem met sterren geïntroduceerd; dat zou een beperkt effect hebben op het aankoopgedrag. Er zijn maar een paar studies met de vraag of mensen anders gaan eten door het logosysteem. Die studies vinden geen of kleine effecten. We hebben zelf onderzoek gedaan in Spanje, met een buffettafel met en zonder voedingslogo's. Ook daar vonden we geen significant effect.'

Dagevos: 'Met alleen de logo's gaat het niet lukken om een gedragsverandering te bereiken. Dat is wel logisch ook, eerlijk gezegd. Zo'n logo is een postzegel in een omgeving met heel veel reclame. In de supermarkt vallen de kleuren op de verpakkingen en de vormen van de levensmiddelen veel meer op. Al die kleuren en vormen zijn bedoeld om mensen die producten te laten kopen. Het effect van productinformatie is beperkt in die omgeving vol met andere prikkels.'

Meer transparantie leidt dus niet tot ander koopgedrag?

Van Kleef: 'Alleen voor een kleine groep consumenten. En de invloed is beperkt. Gewoontes doorbreek je niet met een logo alleen.'

Dagevos: 'Maar het doel van keurmerken is tweërlei. Ze dienen ook om producenten te verleiden om hun producten duurzamer of gezonder te maken. De levensmiddelenbedrijven hebben de afgelopen jaren veel onverzadigde vetten en suikers uit hun producten gehaald vanwege hun nadelige effect op de gezondheid. Ook is veel vlees dierfreundelijker geworden omdat de keurmerken criteria oplegden. Het meest krachtige voorbeeld zijn misschien wel de keurmerken voor eerlijke chocola en koffie die inmiddels volledig zijn ingeburgerd. Cruciaal hier is dat de producenten het in eigen hand hebben: ze kunnen de strengere eisen doorgeven aan de leveranciers in de keten. De consument heeft het veel moeilijker, want die wordt in de winkel getriggert en verleid op basis van prijs of gemak.'

KAMERVRAAG AAN RESOURCE

Doorgaans stellen ze hun vragen aan het kabinet, maar sinds kort kunnen Tweede Kamerleden ook aan *Resource* een vraag stellen over een politiek vraagstuk waarop Wageningse wetenschappers mogelijk een antwoord kunnen geven. In deze eerste aflevering een vraag van D66-Kamerlid Fatma Koşer Kaya: **'Leidt meer transparantie over de herkomst, diervriendelijkheid en gezondheid van voedsel tot een ander koopgedrag bij de consument?'**

D66-Kamerlid Fatma Koşer Kaya wil graag weten of informatie op voedsel over herkomst en gezondheid daadwerkelijk helpt.

‘Je kunt nog zo’n sterk logo op je verpakking zetten, je bent kansloos tegen K3’

Maar je kunt die marketing toch ook gebruiken voor gezondheid?

Van Kleef: ‘Precies, dat heet nudging. Je gebruikt daarbij marketingtechnieken om consumenten te verleiden gezonder te eten. Dan leg je bijvoorbeeld de gezonde producten bij de kassa of op ooghoogte in de schappen. Ik zou graag eens een hele supermarkt langdurig inrichten om te onderzoeken of nudging voor gezondheid kan slagen. In kantines gebeurt het al. Het Voedingscentrum stimuleert de Gezonde Schoolkantine. De scholen verbeteren hun aanbod, de vette repen en chips maken plaats voor smoothies. Veel middelbare scholen doen mee; sommige werven zelfs al leerlingen met de gezonde schoolkantine.’

Dagevos: ‘Maar de overheid kan ook wetgeving gebruiken. We eten geen verse eieren meer uit een legbatterij, omdat die zijn verboden. Op diezelfde manier kun je bijvoorbeeld reclame gericht op kinderen verbieden. Want je

kunt nog zo’n sterk logo op je verpakking zetten, je bent kansloos tegen K3.’

Van Kleef: ‘We hebben de Richtlijn Gezonde Voeding, maar daarmee alleen gaan we het niet redden. Iedereen moet gezonde voeding serieus nemen. Dat betekent bijvoorbeeld dat de inrichting van de supermarkt heel anders moet. Eigenlijk moeten de ongezonde producten in een achterafhoekje staan. Meestal wordt er maar één product gepromoot, zoals volkorenbrood. Eigenlijk wil je in de hele winkel zo nudgen, maar het valt niet mee om de supermarkten mee te krijgen.’

Dagevos: ‘We zouden eigenlijk de vijftien regels uit de Richtlijn Gezonde Voeding moeten gaan gebruiken om de consumptie-omgeving opnieuw in te richten.’

Meer weten over voedsellogo's?
Kijk op resource-online.nl.

DOOR DE WOESTIJN

Zand in je broedje, plassen achter een verdord struikje. De masterstudenten Plantenwetenschappen Julia van Oord en Jori Bremer hadden het graag over voor deelname aan de 4L Trophy, een Franse studentenrally met 2400 deelnemers van Biarritz naar Marrakesh. In hun Renault 4, die ze *papi* – opa – doopten, trotseerden de meiden de woestijn. Ze sloten zich aan bij twee Parijzenaren die redelijk Engels spraken. Reuzegezellig, vertelt Julia. En handig bij pech. MvdH

Lees het interview
op resource-online.nl.

Terug naar Culemborg

Als LEI-onderzoeker helpt Marien Borgstein rendabele combinaties van natuur en recreatie op te zetten. Nu zet hij als beginnend schapenboer zelf de eerste stappen op het ondernemerspad. Op de boerderij van zijn ouders.

tekst Roelof Kleis foto's Guy Ackermans

Het uitzicht door het keukenraam van boerderij de Raafjeshof aan de Kooiweg-Oost is wijs. Weilanden rijgen zich aaneen, met hier en daar een slootje. 'Vroeger was het heel anders', herinnert Marien Borgstein zich. 'Er stonden veel knotwilgen langs de weiden.' Hij kan het weten, want hij is hier opgegroeid.

Sinds een paar jaar woont Borgstein weer in zijn ouderlijk huis. Als beginnend schapenboer en mantelzorger voor zijn bejaarde ouders. De omgeving is onmiskenbaar veranderd. Toch voelt het heel erg vertrouwd. 'De plek is toch hetzelfde. Ik ben dertig jaar weggeweest, maar de helft van de mensen van vroeger woont er nog steeds. Ik ben een jongen van het platteland. Ik houd van buiten zijn en van dieren om me heen. En ik heb hier een goede tijd gehad.'

GREEN DEALS

Borgstein stamt uit een boerengeslacht. Zijn opa had een stadsboerderij in Culemborg met een winkeltje aan huis. 'Eind jaren zestig – ik was toen 2,5 jaar – zijn we naar het buitengebied verhuisd.' Hij toont een foto. Links aan de voor-gevel van het sobere huisje hangt een bordje: Raafjeshof. 'Genoemd naar de Fries-Hollandse Raafje 2, de eerste koe van mijn vader die 100.000 liter melk produceerde. Dat was in die tijd – 1986 – nog wat! De wethouder kwam zelfs langs.'

Marien Borgstein studeerde agrarische economie in Wageningen en trad daarna in dienst bij het LEI in Den Haag. Daar werkt hij nog steeds. Als kwalitatief onderzoeker houdt hij zich onder meer bezig met de ontwikkeling van het landelijk gebied door middel van zogeheten Green Deals voor natuur en recreatie. Projecten zoals die van Landgoed Schöndeln bij Roermond, waar voorheen niet toegankelijk agrarische grond is omgevormd tot een openbaar natuurgebied. Limousin-runderen zorgen er voor natuurlijke begrazing. Het vlees van de dieren levert de noodzakelijke inkomsten.

Natuurinclusieve economie heet dat met een mooi woord. Borgstein: 'Hoe kun je natuur en economie vervlechten in een verdienmodel, zodat ook de natuur er beter van wordt en de biodiversiteit toeneemt. Ik begeleid die processen.' Acht voorbeeldprojecten zijn er inmiddels opgezet.

LAMSKOTELETEN

Borgstein kent het ondernemerschap dus van dichtbij. Maar zelf het ondernemerspad op? Een lang gekoesterde wens is het zeker niet. 'Ik ben wat dat betreft niet zo plannerig', zegt hij. 'Ik ben wel ondernemend. Als de dingen op mijn

pad komen, probeer ik er altijd wel iets leuks van te maken.'

Wat niet wil zeggen dat het idee om terug te gaan naar Culemborg en parttimeboer te worden zomaar uit de lucht kwam vallen. 'Mijn vrouw en ik hadden het er wel eens over dat het leuk zou zijn om met de kinderen buiten te wonen. Wij woonden in Haastrecht op een woonerf.' In 2014 was het uiteindelijk zover. Het veeteeltbedrijf van zijn vader was toen al sinds 2000 niet meer in bedrijf. Het woonhuis werd grondig verbouwd en uitgebreid. Borgsteins ouders, 80 en 86 jaar inmiddels, trokken in de kangoeroewoning naast het huis. 'Binnen-door kunnen we bij elkaar komen, maar ze wonen verder nog volledig zelfstandig. De zorgtaak is nu nog licht. Dat zal natuurlijk een keer veranderen, maar daar maak ik me niet zo druk om. Het komt zoals het komt. Ze komen beiden uit een sterk geslacht.'

Vorig jaar nam Borgstein ook de 30 schapen over – een hobby van zijn vader – en begon daarmee zijn bedrijfje. Nog datzelfde jaar werden 50 lammeren geboren: 30 ooien en 20 rammen. De rammen en een deel van de ooien werden geslacht, het vlees werd verkocht. Het schapenvleesbedrijf gaat dit jaar met 50 moederdieren van start. Die zullen naar schatting een kleine honderd lammeren op de wereld zetten. Elk lam levert zo'n 20 kilo vlees op. Koteletten, lamsbouten, gehakt en dergelijke. Te verkrijgen in pakketten van 5 of 10 kilo. 'Als er dus nog een paar honderd collega's zijn die een pakket willen kopen, is mijn keten rond', grapt Borgstein. Het ondernemersbloed stroomt.

KORTE KETEN

En zo zit de onderzoeker die anderen helpt verdienmodellen te bedenken, ineens zelf in de positie van kleinschalig ondernemer. Zonder een echt businessplan, zonder een marktverkenning. Borgstein erkent dat het allemaal *learning by doing* is. 'Maar we hebben wel goed nagedacht over opslag en afzet hoor. Dit is geen hobby. Een hobby mag geld kosten. Dit moet iets opleveren, dat is het vertrekpunt. In eerste instantie zoek je je afzet dichtbij: onder vrienden en familie. Nu zijn we in de fase dat we een kring verder zoeken. De horeca in de Betuwe bijvoorbeeld. Ik heb naast een Facebookpagina een flyer die ik overal waar ik kom in de buurt achterlaat. Ik ben de thuismarkt aan het verkennen.'

Het handeltje in Raafjeshofvlees, want zo heet het, is een schoolvoorbeeld van een korte keten. Tussen producent en afnemer zitten nul schakels. 'De meerwaarde zit 'm in de kleinschaligheid en het dierenwelzijn', vindt Borgstein. 'De consument weet dat er respectvol met de dieren is omgegaan. De schapen worden door een zelfslachtende slager in de buurt geslacht. Dat betekent weinig transportkilometers en geen gesol met dieren. De marge blijft in zijn geheel bij de producent.' Maar die kleinschaligheid kent ook zijn beperkingen. 'Handelingskosten kun je over minder kilo's vlees omslaan.' Daarom verkoopt Borgstein louter vleespakketten van 5 of 10 kilo. 'Want hoe kleiner de pakketten, hoe meer afnemers en meer werk.'

Voor zijn werk als toegepast onderzoeker is zijn ondernemerschap mooi meegenomen. 'Ik begrijp ondernemers nu beter, ik kan me makkelijker in hen verplaatsen. Als je zelf onderneemt, heb je een ander perspectief op de dingen.' Want een kleinschalige onderneming beginnen is één ding, maar hoe ga je verder? 'De opslag en het transport zijn uitdagingen. Het werk is nu nog te doen, omdat wij allebei vier dagen werken. We doen het erbij. Maar wat als je wilt opschalen? Is het dan echt rendabel? We zouden de uren eigenlijk eens goed moeten bijhouden.' **R**

Meer weten over de Raafjeshof?
Kijk op resource-online.nl.

Marien Borgstein en zijn vrouw Puck Bonnier: 'De meerwaarde van ons bedrijf zit 'm in de kleinschaligheid en het dierenwelzijn.'

FASTFOOD OP DE CAMPUS?

Vastgoedontwikkelaar Ten Brinke liet onlangs weten dat er in het nieuwe woon- en winkelgebouw Campus Plaza in elk geval een fastfoodrestaurant komt. Hij noemde nog geen namen, maar het woord 'fastfood' alleen al geeft uitgesproken reacties.

tekst Carina Nieuwenweg en Twan van der Slikke illustratie Henk van Ruitenbeek

Lisa Rottjers

Masterstudent Biology

'Ik vind een fastfoodrestaurant op de campus een gemiste kans. Er zijn weinig lekkere alternatieven als je vegetariër bent of dieetrestricties hebt. **Ik ben sinds kort bezig met de vegan challenge, waarbij ik een maand lang vegetarisch eet. Ik kan daardoor op de campus niet meer mijn eten halen en dat vind ik jammer.** Het zou mooi zijn als er wat meer diversiteit zou komen. Misschien een veganistisch fastfoodrestaurant? Dan kunnen veganisten ook iets anders bestellen dan frietjes. Bovendien kunnen ook niet-veganisten vegetarisch eten. Zolang er maar genoeg keuze is voor iedereen, maakt het mij niet uit of het fastfood is of gezond. Mensen moeten helemaal zelf weten of ze gezond of ongezond eten.'

Rens Stokman

Bachelorstudent Voeding en gezondheid en schrijver van het boek *Dietless*

'Een fastfoodrestaurant op de campus is geen positieve verandering. Het brengt de drempel om even snel een frietje te halen omlaag. Aan de andere kant moet dat natuurlijk ook gewoon kunnen. Fastfood is niet de beste keuze qua voedingswaarde, maar zolang het geen gewoonte wordt, kan dat prima. Een keer een frietje halen past gewoon in een gezonde levensstijl. **Met een fastfoodrestaurant wordt de kans natuurlijk wel groter dat friet eten een slechte gewoonte gaat worden, maar ik vind dat studenten zelf slim genoeg zijn om te bedenken wat wel of niet gezond is.** Dat is niet een verantwoordelijkheid van de

campus. Bovendien wordt er op de campus genoeg gezond eten aangeboden. Ik ben dus niet zo bang voor een obesitas-epidemie op de campus.'

Jamil Hoejenbos

Kok in Orion

'Ik vind dat mensen zelf moeten kiezen wat ze wel of niet willen eten. Zelfs als mensen zich vet willen mesen. Ik vind het niet verstandig, maar het is een eigen keuze. **Zelf vind ik het belangrijk om vooral vers en divers eten aan te bieden. Daarom ben ik ook niet zo bang voor de komst van een fastfoodrestaurant op de campus.** Wij hebben een heel ander aanbod. Ook hebben wij vaak wel iets wat mensen kunnen eten als ze een dieetrestrictie hebben. We zijn daarin erg flexibel. Als je een dag van te voren aangeeft iets niet te mogen hebben, dan maken we de dag erna iets voor je klaar.'

Kees de Graaf

Hoogleraar Sensoriek en eetgedrag en voorzitter van de afdeling Humane voeding

'Op de campus zijn niet heel veel restauratieve voorzieningen. De cafetaria's in het Forum of Orion zijn vaak druk. Een fastfoodrestaurant op de campus is niet iets waar ik zelf naar uitkijk, maar het moet kunnen. We leven in een vrij land. Mensen zijn vrij om te kiezen wat ze doen en wat ze eten. Voedingskundig gezien valt er veel op aan te merken. Hoe sneller je eet, hoe meer energie je binnen krijgt, dit leidt tot overconsumptie. Ook heeft onderzoek aangetoond dat je omgeving effect heeft

op je voedselkeuze. De aanwezigheid van een fastfoodrestaurant draagt bij aan een obesogene omgeving. **Ik zou zelf eerder voor een slowfoodrestaurant in de Campus Plaza kiezen. Het is namelijk moeilijker om te veel van een salade of een hard broodje te eten.**

Rahul Shenoy

Masterstudent Environmental sciences

'Ik kijk uit naar de opening van de Campus Plaza en de aankondiging van een fastfoodrestaurant maakt me alleen maar nieuwsgieriger. Momenteel kan je op de campus alleen maar eten bij de cateraars of iets uit een automaat trekken. Een nieuw fastfoodrestaurant geeft wat meer variatie. **Ik denk dat veel studenten wel uitkijken naar een Subway of KFC op de campus.** Dat kan een leuke verandering zijn, al is het niet heel gezond. Wageningen Universiteit promoot een gezonde leefstijl en staat ook bekend als een groene universiteit. Misschien kan de universiteit overleggen met het fastfoodrestaurant over verbeteringen – gezondere producten bijvoorbeeld. Het hoeft niet een stan-

daardfastfoodrestaurant te worden. Er kan ook onderzoek worden gefaciliteerd. Het is een nieuw onderwerp voor verkenning.'

Martina Mordini

Masterstudent Management, economics and consumer studies

'Ik zie de toegevoegde waarde er niet van, want in de kantine op het Forum kan je vaak ook friet of een hamburger halen. Ik ben op het moment erg betrokken bij dit onderwerp, want voor een project moet ik onderzoek doen naar de services van Cormet. **Ik denk dat een fastfoodrestaurant niet bij het beeld van de Universiteit past. Wanneer ik aan de Wageningen Universiteit denk, dan denk ik aan het milieu, gezond eten en duurzaamheid.** Natuurlijk, veel studenten vinden fastfood lekker en eten het regelmatig, maar als je graag fastfood wilt eten, dan kan je dat ook buiten de campus kopen. Ik denk dat het fastfoodrestaurant in het begin erg populair zal zijn. Na een tijdje is het nieuwe ervan af en dan zal het een gewoon onderdeel van de campus zijn.'

Bekijk de video
op resource-online.nl.

Cursushoppen tegen stress

Als je 's nachts wakker ligt en overdag alleen nog maar kan denken aan wat je allemaal moet, heeft de studiestress je in zijn klauwen. Het overkomt meer en meer studenten. Cursussen over gebalanceerd en mindful leven worden dan ook populairder. *Resource* doet een greep uit het aanbod.

tekst Milou van der Horst *foto's* Guy Ackermans

Intuïtieve intelligentie

Voor wie? Masterstudenten
Door wie? Marjan Wink, docent Intuïtieve intelligentie
Waar? Wageningen Universiteit, Forum
Hoe lang? Drie weken (1,5 punt) of een periode (3 punten)
Wat is het? Deze MOS-module gaat over hoe je je intuïtie, creativiteit, ervaring en inspiratie kunt gebruiken in de wetenschap.

Marjan Wink: 'Bij de vakevaluaties scoorde Intuïtieve intelligentie zo goed dat het vak in 2014 de prijs voor excellent onderwijs won. Dat verbaasde me eigenlijk niet, omdat er zo'n grote vraag is naar meer zelfinzicht. Studenten willen leren hoe ze meer naar zichzelf kunnen luisteren en hebben behoefte aan middelen om diepgaand te reflecteren op zichzelf. Ze kampen met vragen als: wie ben ik, wat doe ik en wat draagt dat bij aan de wereld? De maatschappij is erg gericht op kennis, maar hoe plaats je dat in een groter geheel en hoe draagt dat bij aan betekenisgeving?

Intuïtie kan worden omschreven als een ingeving, een vorm van direct weten zonder bewust beredeneren. In het vak wordt meer inzicht gegeven in onbewuste denkprocessen, die vaak holistischer van aard zijn dan de bewuste denkprocessen die onder andere in de wetenschap belangrijk zijn. Vragen die centraal staan in de cursus zijn: op welke manier maak je belangrijke keuzes, waar laat je je door leiden? Waar vertrouw je op? Waar komen je ideeën vandaan en welke condities helpen om op goede ideeën te komen?

Het vak is erop gericht om studenten bewuster te maken van de balans tussen hoofd, handen en hart. Er zijn studenten die in de loop van hun studie – waarbij ze voornamelijk op hun ratio worden aangesproken – hun passie en actiezijn verliezen. Andersom kan ook; er zijn ook studenten die zo sterk hun passies volgen

dat ze zich niet kunnen concentreren op hun studie. Ik reik studenten tools aan om beter te luisteren naar zichzelf en naar anderen, bijvoorbeeld door mindfulnessoefeningen, lichaamsbewustzijnsoefeningen en visualisaties. Op die manier draagt de cursus bij aan het vergroten van zelfkennis, zelfacceptatie en zelfbewustzijn.

Binnen het vak en de module is de dialoog erg belangrijk en dat draagt eraan bij dat studenten leren dat ze niet alleen zijn in hun kwetsbaarheden of onzekerheden. Sterker nog: iedereen heeft zijn eigen krachten en pijnpunten en dat inzicht leidt tot meer zelfacceptatie.

Intuïtieve intelligentie draagt ook bij aan het persoonlijke zingevingsvraagstuk: waar leidt mijn intuïtie me naartoe en hoe moet ik dat dan aanpakken? Het is zo vanzelfsprekend om te kiezen met het hoofd, terwijl kiezen vanuit intuïtie en passie keuzes makkelijker maakt.

Ik krijg veel studenten die zijn doorgestuurd door de decaan of de studieadviseur, omdat ze bijvoorbeeld te veel stress hebben. De studie-

druk is hoog. Studenten zijn erg gericht op het afvinken van vakken en als ze het tempo niet bijhouden, wordt dat vaak gezien als hun eigen schuld. We leven in een tijd waarin we sterk gericht zijn op de buitenwereld: wat wordt er verwacht, wat zien mensen van me? Naar binnen keren, naar jezelf en je lichaam luisteren en daar ruimte voor durven nemen, is een vaardigheid. Als je die vaardigheid ontwikkelt, word je energieke, efficiënter en gelukkiger. En krijg je een betere balans tussen je privéleven en je studie.'

Voluit leven

Voor wie? Studenten die een studentenpsycholoog bezoeken
Door wie? Studentenpsycholoog Ineke Leenders
Waar? Wageningen Universiteit, Axis
Hoe lang? Twee maanden
Wat is het? De training is gebaseerd op de Acceptance and Commitment Therapy en is bedoeld voor mensen die kampen met depressieve klachten, burn-out of (milde) angstklachten. De training is onderdeel van de behandeling en wordt uitsluitend aangeboden na een intakegesprek.

Ineke Leenders: 'De basisgedachte van de training is dat je leert accepteren wat niet te veranderen is, zodat je daar niet langer tevergeefs mee hoeft te worstelen. Tegelijkertijd leer je om meer energie te stoppen in de dingen die je waardevol vindt. Mindfulness is een onderdeel van de cursus, wat erop neerkomt dat je niet meer blijft malen over dingen uit het verleden of in de toekomst, maar dat je meer in het hier en nu leeft. Mindfulness is een bewezen hulpmiddel bij stress en depressieve klachten. Studenten zeggen ook dat ze na de training minder worstelen met nare gedachten en die beter kunnen relativeren. Het is ook gebleken dat studenten het fijn vinden om dingen te delen binnen de groep, zodat ze merken dat ze er niet alleen voor staan.

Er zijn diverse signalen die kunnen duiden op een naderende burn-out, bijvoorbeeld het gevoel hebben dat je altijd haast hebt, alert bent, geen plezier en motivatie meer hebt, dat je niet goed slaapt en dat je dingen enkel doet omdat ze moeten. Je kunt het vergelijken met een auto die heel hard stationair draait, ook als je even tijd voor jezelf hebt. Een burn-out komt nooit alleen door

een studie, maar is vaak een optelsom van verschillende factoren. Er zijn karakters die kwetsbaarder zijn dan anderen, met name de perfectionisten of mensen die een groot verantwoordelijkheidsgevoel hebben en altijd willen pleasen.

Studenten zitten in een leeftijdscategorie waar een enorme dynamiek in zit. Ik zie onzekere eerstejaars, maar ook mensen die klaar zijn voor het werkende leven. In een paar jaar tijd moet een ongelofelijke ontwikkeling plaatsvinden. Juist vanwege die dynamiek kan er ook gauw iets misgaan.

Wat ik ook opmerk is dat studenten niet alleen hun studie perfect willen doen, maar alles. Ze moeten een sociaal leven hebben, ze mogen niks missen, ze moeten nog besturen doen want dat is goed voor het cv en het moet allemaal ook sneller en nu meteen. En dan bestaat het risico om ver over je grenzen heen te gaan.

Wat ik eigenlijk met alle studenten bespreek, is de balans tussen draagkracht en draaglast. Je kunt wel heel veel willen, maar je moet ook de kracht hebben om het te doen. De draagkracht moet op peil blijven en dat kan je bereiken door

aandacht te besteden aan de basale dingen zoals gezond eten, genoeg slapen, sport en ontspanning. Zorg goed voor jezelf.'

Workshop 'Dealing with stress'

Voor wie? Alle studenten
Door wie? Het Inspiringtheater, onderdeel van stichting Boerengroep
Waar? Onder andere op Wageningen Campus
Hoe lang? 45 minuten
Wat is het? Inspiringtheater of *theatre of the oppressed* is een vorm van interactief theater. Na een korte voorstelling over een bepaald onderwerp gaan de spelers de dialoog aan met het publiek. Vervolgens kunnen toeschouwers de rollen van de spelers overnemen.

Maureen Klijn, coördinator van Het Inspiringtheater: 'Ik heb gemerkt dat stress een heel actueel onderwerp is onder jonge mensen. Iedereen wil veel, heeft veel ambitie. Tegelijkertijd leeft de vraag: wie ben ik en hoe bewijs ik wie ik ben?'

De vorige coördinator van het inspiringtheater, Marloes Harkema, kwam met het idee om over stress een voorstelling te maken, voor en door studenten van Wageningen Universiteit. Toen ik met haar idee verderging, merkte ik dat het een *hot topic* is.

Bij de voorbereiding van de voorstelling heb ik veel mensen gevraagd waar zij stress van krijgen. Ik heb van vrienden gehoord dat media en vooral Facebook veel stress veroorzaken. Facebook is een soort spiegel, een manier om je te vergelijken met anderen en dat geeft stress. Het is moeilijk om in het nu te blijven, terwijl ik denk dat dat de oplossing voor stress is.

Hoewel stress en burn-outs sterk spelen onder jonge mensen, heb ik gemerkt dat er toch een taboe op ligt. De maatschappij ziet het als je eigen fout als je een burn-out krijgt. Mensen die het krijgen, denken daardoor snel dat ze een loser zijn. Terwijl ik juist denk dat mensen die een burn-out krijgen, heel sterke mensen zijn met een rijk leven. Ze doen veel en hebben veel ambities. Wat ik wil bereiken met deze voorstelling is dat het taboe minder wordt en dat het gesprek op gang komt.

Het inspiringtheater is geen therapie, maar door te doen, dus door een rol over te nemen in de voorstelling, kunnen mensen wel dicht bij hun gevoel komen en dat creëert ruimte. Je krijgt een andere kijk op de situatie. In het interactieve gedeelte komt er een gesprek op gang, is er ruimte voor reflectie en lichtheid. Het inspiringtheater is niet per se bedoeld om tot een oplossing of een antwoord te komen, maar het laat mensen zien hoe het anders kan. Ik hoop dat mensen na afloop van de voorstelling trouwer kunnen zijn aan wat ze nodig hebben en beter hun grenzen kunnen aangeven.' ¹

Meer studiestress

Het aantal studenten dat hulp zocht bij de studentenpsychologen van Wageningen Universiteit was in 2014 ruim 30 procent hoger dan in 2013, zo laten de jaarcijfers van de psychologen zien. Dat is niet volledig te verklaren door de toename van het aantal studenten, want ook het percentage hulpzoekers steeg, van 6,8 naar 7,2 procent. Vooral het aantal studenten met studiegerelateerde stressklachten nam volgens de psychologen toe. Ook de sterk toegenomen interesse voor het vak Intuïtieve intelligentie kan een indicatie zijn dat bewuster leven en omgaan met stress belangrijke thema's zijn voor studenten. In het collegejaar 2013- 2014 volgden 130 studenten het vak, een jaar later waren dat er 204.

PANDAPRET (1)

De panda's Xing Ya (elegante ster) en Wu Wen (mooie krachtige wolk) die dit najaar naar Ouwehands Dierenpark in Rhenen komen, zal het aan niets ontbreken. Ze krijgen elk hun eigen optrekje in Chinese stijl. Er wordt een kliniek gebouwd en een kraamkamer voor als het echt wat wordt tussen hen. Dat luistert overigens nauw. Pandavrouwtjes zijn maar drie dagen per jaar vruchtbaar.

PANDAPRET (2)

Voor de pandatoerist wordt een heus park om de twee gasten uit het verre oosten opgetrokken. Pandasia gaat dit pretpark heten. Met natuurlijk een pandashop en... jawel, een Chinees restaurant. Drie keer raden wat er op het menu staat. Grapje, tuurlijk niet. De panda is beschermd. In het wild leven er nog maar 1800. Ster en Wolk moeten dat aantal juist opkrikken.

BEHULPZAAM

Met een paar pilsjes op zijn mensen behulpzamer. Dat concluderen onderzoekers van de VU in Amsterdam. Zij lieten proefpersonen in een café een vragenlijst invullen en een blaas test doen. Het bakje mondstukjes viel dan plotseling van tafel. Mensen met bier op schoten eerder te hulp. De onderzoekers wijten dat aan remming van het omstandereffect: wel kijken, niks doen.

PRIMETIME

Priemgetallen zijn misschien toch niet zo willekeurig verdeeld als gedacht, zeggen wiskundigen van Stanford University. Priemgetallen kunnen alleen eindigen op 1, 3, 7 of 9. Dus na een 1 is er 25 procent kans dat het volgende priemgetal ook op 1 eindigt. Maar dat is dus niet zo. De onderzoekers komen maar op 18,5 procent voor de eerste paar miljoen priemgetallen. Wat dat betekent? Niks waarschijnlijk, maar wiskundigen zijn nu helemaal van slag.

Sporters van het jaar gehuldigd

Triatleet Julie von Grünigen werd donderdag 17 maart, tijdens het Thymos Sportgala in The Spot, bekroond tot sportvrouw van het jaar. Wielrenner Niels van der Pijl werd sportman van het jaar. De roeiers Tessa van Hateren en Nynke Groot Koerkamp wonnen de titel sportploeg van het jaar en handboogschutter Marleen Domburg werd sportcoach van het jaar.

Von Grünigen deed onder meer mee aan het wereldkampioenschap Ironman op Hawaï. Daarvoor kwalificeerde de Zwitserse zich doordat ze de snelste vrouw onder de 24 was bij de Ironman triatlon in Maastricht. Vanwege die prestaties werd ze uitgeroepen tot Wageningse studentensportvrouw van het jaar. Ze versloeg lacrossespeeler Julie Peletier, die ook voor het nationale team uitkomt, en klimmer Aniek Lith, die onder andere tweede werd op het Nederlands kampioenschap lead (route klimmen).

Wielrenner Van der Pijl werd in

Triatleet Julie von Grünigen (links) is gekroond tot sportvrouw van het jaar. Naast haar de andere genomineerden, klimmer Aniek Lith en lacrossespeeler Julie Peletier.

FOTO: SVEN MENSCH

2015 onder andere zesde op het Nederlands kampioenschap tijdrijden voor vrije renners. De andere genomineerden waren hardloper Koen Jansen en basketballer Constantinos Patinios.

De roeiers Van Hateren en Groot Koerkamp wonnen in 2015 meerdere studentenwedstrijden in de dames twee zonder stuur en vie-

len net buiten de prijzen op het European University Rowing Championship in Hannover. Andere genomineerde sportploegen waren Heren 1 en Dames 1 van basketbalvereniging Sphinx, die beide aan kop gaan in de competitie, en de mannenestafetteploeg van atletiekvereniging Tarlétos, die op het NK in de prijzen vielen. **R KG**

Proef met woonkamer in Bornsesteeg

Op afdeling 6A van de Bornsesteeg wordt een studentenkamer omgebouwd tot een gezamenlijke woonkamer. Het gaat om een pilot die loopt tot juni. Als de reacties enthousiast zijn, krijgen ook de andere afdelingen in de Bornsesteeg een woonkamer.

Met de aanpassing wil Idealis aansluiten bij de wensen en behoeftes van haar huurders, zegt woordvoerder Hellen Albers. 'De Bornsesteeg is een studentenflat met veel zelfstandige kamers. Een gemeenschappelijke ruimte per afdeling is er niet, terwijl uit enquêtes is gebleken dat studenten hier wel behoefte aan hebben.'

Het opofferen van een kamer per afdeling heeft gevolgen voor de huurprijs: de servicekosten worden door minder personen ge-

Een studentenkamer in Bornsesteeg 6A krijgt momenteel een make-over.

FOTO: SVEN MENSCH

deeld en ook de kale huur gaat iets omhoog. Bestaande huurders zullen daar echter niets van merken,

aldus Albers. 'Bij nieuwe huurders zullen we de verhoging wel doorberekenen.' **R LvdN**

Busjesweek Ceres al na een dag gestaakt

De busjesweek van Ceres, waarbij eerstejaars worden 'ontvoerd' en ergens worden gedropt zonder telefoon en portemonnee, is vorige week al na één dag afgelast. Dronken 'sjaars' liepen langs de snelweg en gebruikten een praatpaal van de ANWB om hulp in te roepen. Na overleg met de politie heeft Ceres besloten het evenement te staken.

Ceres organiseert ieder jaar de befaamde busjesweek, waarbij de gedropte eerstejaars zelf thuis moeten zien te komen. Samen met de politie heeft de studentenvereniging regels gemaakt waar deelnemende leden zich aan moeten houden, zegt Ceres-president Jeffrey van den Born. 'Als deze regels worden overtreden, staan daar straffen op, zoals schorsingen en taakstraffen.'

Deze keer zijn de regels al op de eerste dag overtreden. De politie kreeg telefoontjes van automobilisten over de dronken studenten langs de snelweg. Van den Born: 'De acht betrokkenen vormden een gevaar voor zichzelf en voor anderen.' De president vindt het vervelend dat de busjesweek moest worden gestaakt. 'Maar wanneer we niet meer garant kunnen staan voor ieders veiligheid, moeten we zo'n beslissing nemen.'

De Ceresleden die de overlast veroorzaakten, hangt een schorsing of taakstraf boven het hoofd. Daarnaast zijn er gesprekken gestart met de politie om het incident te evalueren en te bekijken hoe de busjesweek in het vervolg veiliger en beter kan. MvdH

Tekst
Liza van
Kapel

ILLUSTRATIE: KIM PETERSE

AFLEVERING 68 MORTIERSTRAAT 14B <<

Wat voorafging: Hoewel hij al een tijd in het huis woont en zorgt voor gezelligheid, weten de huisgenoten nog steeds weinig over Filippo.

Vrolijke noot

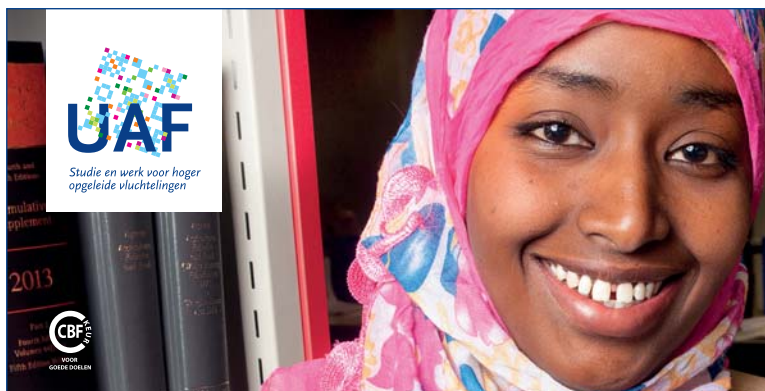
De kroeg was warm en benauwd. Filippo hing zijn jas op, terwijl Bianca naar de bar liep. Hij plofte neer aan een tafeltje dat goed zicht bood op het podium. Het drumstel deed hem terugdenken aan de tijd in Italië dat hij nog speelde en optrad. In Wageningen had hij nog niemand gevonden om die hobby mee te delen en had hij ook nog niet het lef gehad daar iets aan te doen. Bianca schoof aan en zette twee glazen bier op tafel.

'Why are we here again?' vroeg hij, terwijl hij zijn ogen losrukte van het drumstel. 'Ik weet dat je van muziek houdt, dus een open mic leek me leuk! En misschien kun je nog wat laten horen...' Daar was hij dus al bang voor. 'No way! I don't really play anything anyway.' Hij miste dan misschien wel zijn muziek, maar hij had er geen behoefte aan dat zijn huisgenoten zich met alles bemoeiden. Bianca drong niet aan en samen luissterden ze naar de optredens. Ze zag vanuit haar ooghoek dat Filippo met alle nummers meetikte op tafel, maar zei niks. Totdat ze het gesprek opving van een groepje naast haar:

'Daan komt niet? Maar we hebben een drummer nodig!' Ze draaide zich om en zag een paar mensen staan, duidelijk gestrest. 'Sorry', zei Bianca, 'maar ik hoorde toevallig wat jullie zeiden en mijn vriend hier is een geweldige drummer!'

Filippo keek geschrokken op en maande Bianca tot stilte, maar de groep kwam al enthousiast op hem af en voor hij het wist werd hij het podium opgesleept. Waarom deed hij dit? Hij had al zo lang niet meer gespeeld. Nerveus ging hij zitten en hij probeerde de trillende stokjes stil te krijgen. Hij tikte aarzelend af en taste voorzichtig de beat af, die hij na een aantal maten te pakken kreeg. Eenmaal bij het refrein, werd hij door de muziek meegevoerd en raakte zijn hoofd leeg. Het optreden was voorbij voor hij er erg in had, en toen hij met een *big smile* het podium afliep, kwamen er een paar mensen op hem af. 'Dat was niet slecht! We zijn nog op zoek naar een drummer, heb je interesse?' Hij zocht met zijn blik Bianca. Die beantwoordde zijn vragende blik met een opgestoken duim.

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Amino:
'Ik ben gevlucht uit Somalië. Nu wil ik graag weer studeren.'

Geef om talent en maak deze studie mogelijk! [Kijk op www.uaf.nl](http://www.uaf.nl)

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

WAGENINGEN UP

HET GAT - UNITAS: DON'T TELL MUM I GOT STUCK IN A FAIRYTALE

Donderdag 31 maart van 23:00 tot 04:00

Unitas organiseert weer een legendarisch *Don't Tell Mum*-feest. Bezoekers worden geacht gekleed te komen als sprookjesfiguren. Het thema gaat verder dan feesten met elven, prinsen en prinsessen. Hier wordt gevierd dat ieder mens recht heeft op zijn eigen seksuele voorkeuren. Unitas is weer gehuisvest in het gebouw op de berg, maar de feesten vinden voorlopig nog plaats op andere locaties. Deze keer in Het Gat.

HET GAT - GEWOON TECHNO 1

Zaterdag 2 april van 22:00 tot 04:00

Dit is een nieuw initiatief van enthousiaste

groep Wageningse technoliefhebbers. Deze eerste editie is het experiment om uit te proberen of er in Wageningen voldoende animo is voor technofeesten. 5 euro entree vinden wij persoonlijk aan de dure kant, al is het een schijntje vergeleken bij wat je in Amsterdam of Utrecht zou betalen. Line-up: Contigo, Jeane Isadou en Mirno. Het is aan jullie of dit een succes wordt en er dus meer edities (zullen) volgen.

CERES - OPEN FEEST

Donderdag 7 april van 23:00 tot 05:00

We hebben hierover nog geen verdere informatie, maar feesten van Ceres worden altijd druk bezocht. We zitten hier nog halverwege de periode, dus is er geen stress van tentamens of verslagen. Ga dus lekker los. **R**

>> HET ECHTE WERK

‘DARWIN EN NEWTON STUDEERDEN DAAR’

Wie? Sandra Abbo, masterstudent Biotechnology

Wat? Onderzoek naar de rol van fumaraathydratase bij kanker

Waar? Cambridge, England

‘In Cambridge deed ik bij de MRC Cancer Unit onderzoek naar hoe mutaties in het metabolische enzym fumaraathydratase tot kanker kunnen leiden. Als je het mechanisme kent, kun je namelijk therapieën bedenken en daarmee kankerpatiënten helpen. Het was mijn taak om vast te stellen hoe het mechanisme in elkaar zit. Het was wel hard werken, want ze verwachten in Cambridge nog een schepje meer van studenten dan ze in Wageningen doen. Werken in het weekend is daar bijvoorbeeld veel meer sociaal geaccepteerd. Ook gaan ze ervan uit dat je alles supersnel begrijpt.

Aan stagelopen in Cambridge zitten natuurlijk veel pluspunten. Eén daarvan is de historische universiteit. Darwin en Newton hebben daar gestudeerd en dat viel ook te zien aan verschillende beelden, foto's en collegezalen die naar hen zijn vernoemd. De rest van de campus is ook heel mooi, met grote, oude gebouwen. Het gebouw waar ik werkte was daarentegen heel modern. Gelukkig stond het een eindje van de campus, anders zou het echt heel misplaatst zijn.

Wat wel opvallend was, was de rivaliteit tussen Cambridge en Oxford. Ik wist wel dat er rivaliteit is tussen de roeiteams, maar niet dat die ook tussen wetenschappers bestaat. Toen ik vertelde aan een paar van mijn medestagiaires dat ik een dagje naar Oxford wilde, zeiden ze: “Daar ga je toch niet heen!” Uiteindelijk ben ik niet naar Oxford geweest. Niet door het commentaar, maar door de typisch Engelse regen.

In Engeland stonden in september de kerstspullen al uitgestald in de winkels en hing al overal kerstversiering. Je kon geen winkel binnenlopen zonder de kerstmuziek te horen. Dat was wel vreemd, om zo vroeg in het jaar al overal kerstspul te zien. Maar het was leuk om zo toch nog een beetje de Engelse kerst mee te maken, voordat ik kerst in Nederland ging vieren.’ **R AJ**

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Oekraïne

In het nieuws: Op 6 April stemt Nederland over het associatieverdrag van de Europese Unie met Oekraïne. Hoe kijken Oekraïners aan tegen dat referendum?

Commentaar door Anna Kryvonos, masterstudent Water management, en Kyrylo Schenstnyi, masterstudent Plant sciences.

Anna: 'Een aantal jaar geleden kon je Rusland en Oekraïne zien als broer en zus. Rusland was onze voornaamste handelspartner. Sinds de oorlog is dat anders. De handel is gestopt en de relatie is bekoeld. Ons land is er economisch gezien op achteruitgegaan. Oekraïne wil graag politieke en economische vooruitgang boeken. Het verdrag met de EU zal daarbij helpen. Het maakt ons land stabiel. De inwoners staan achter het verdrag; ze zien graag een betere band met Europa ontstaan. De meeste mensen die liever bij Rusland willen horen, zijn daar al naartoe vertrokken. Wat Nederland ook stemt, de kans is groot dat het verdrag er zal komen. De uitslag kan het proces wel vertragen. Neem bijvoorbeeld visumvrij reizen in de EU. Dat staat al geruime tijd op de agenda, maar wordt steeds vooruitgeschoven. Mocht in Nederland een meerderheid tegen stemmen, dan zullen zulke zaken in ieder geval vertraging oplopen.'

Kyrylo: 'Onze regering heeft in 2013 geweigerd om een verdrag met de EU te tekenen. Dit was een omslagpunt. Het leidde tot grote demonstraties van mensen die betere relaties met Europa wilden. Sindsdien hebben we die lijn ingezet.

Rusland sputtert tegen. Mocht Nederland tegen het verdrag stemmen, dan komt dat de Russen goed uit. "Oekraïne wilde Europa", zal er gezegd worden, "maar Europa wil ze niet. Nu staan ze er alleen voor."

Ik ben zelf voor het verdrag. Ik studeer Plantwetenschappen en zie in de landbouwsector veel mogelijkheden voor samenwerking. De Oekraïense markt is enorm, maar technologisch niet sterk ontwikkeld. Afschaffing van de handelsbelemmeringen stimuleert de handel in hightechproducten, leidt tot investeringen en brengt algemene economische groei van Oekraïne, Nederland en de hele EU.

Verdiep je goed in het onderwerp als je gaat stemmen, is mijn advies. Vertrouw niet op populistisch nieuws, maar zoek naar meer informatie.' <

Forum Irregular Opening Hours March and April 2016

	2016	The Building	The Library	Student Desk IT Service Point	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Good Friday	25 March	8 am - 11 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	26 March	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Sunday	27 March	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Monday	28 March	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	25 April	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	9 am - 4 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Tuesday	26 April	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	9 am - 4 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Wednesday Kings Day	27 April	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Thursday	28 April	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	12 pm - 2 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Friday	29 April	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	12 pm - 2 pm	9 am - 2.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Saturday	30 April	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	1 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

* Attention 12 am is midnight

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

Orion Irregular Opening Hours March and April 2016

	2016	The Building	Bike basement	Restaurant	The Spot
Good Friday	25 March	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	26 March	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Sunday	27 March	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Monday	28 March	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	25 April	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Tuesday	26 April	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Wednesday Kings Day	27 April	Closed	Closed	Closed	Closed
Thursday	28 April	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Friday	29 April	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Saturday	30 April	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	1 May	Closed	Closed	Closed	Closed

Leeuwenborch Irregular Opening Hours March and April 2016

	2016	The Building	Coffee Bar/ Restaurant	The Library
Good Friday	25 March	7 am - 6 pm	9.30 am - 3 pm	Closed
Saturday	26 March	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Easter Sunday	27 March	Closed	Closed	Closed
Easter Monday	28 March	Closed	Closed	Closed
Monday	25 April	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Tuesday	26 April	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Wednesday Kings Day	27 April	Closed	Closed	Closed
Thursday	28 April	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Friday	29 April	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	30 April	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	1 May	Closed	Closed	Closed

After 6 pm entrance is only possible after registration at the reception desk.

mededelingen

ETC Summer School August 2016
'Health and Place: Connecting People, Environment & Health'

Health and Society organizes the ETC Summer School with the aim of providing an international and multidisciplinary forum to explore: people-environment interaction in relation to the promotion of health and wellbeing; internal and external resources and mechanisms that enable people to participate fully in society; system approaches to create synergy between EcoHealth and holistic approaches to health. Deadline for early-bird fee: March 27, 2016.

WWW.ETC-SUMMERSCHOOL.EU

Gratis inloopspreekuur voor studenten met (vragen over) RSI / KANS

Elke donderdag van 17.00 tot 18.00 worden korte vragen beantwoord over klachten aan armen, nek en schouders (KANS), oefeningen, werkhouding, etc. Verder geven we je advies (bijv. rust nemen, sporten/bewegen, pauzesoftware) en vertellen we je of therapie nodig is. Locatie: praktijk Oefentherapie Mensendieck (Karin Vaessen), Kolkakkerweg 2, Wageningen.

WWW.BETERBEWEGEN.NL

agenda

donderdag 24 maart t/m woensdag 6 april

FILMS VOOR STUDENTEN

Bij filmhuis Movie W: *The Post-*

man's White Nights, nostalgisch portret van afgelegen Russisch dorp; *Problemski Hotel*, tragikomedie over een verliefde asielzoeker zonder geheugen; *A Time to Live, A Time to Die*, Taiwanese familiekroniek midden vorige eeuw; *Omo Child*, over de Mingi-praktijk van het doden van vervloekte kinderen in Ethiopië; *Tanna*, Romeo en Julia bij de Yakel-stam op de Vanuatu-eilanden; *The Assassin*, spirituele martial arts ten tijde van negende-eeuwse Tang-dynastie. Locatie Movie W: Wilhelminaweg 3A.

WWW.MOVIE-W.NL

vrijdag 25 maart, 13.00-17.00
SIMULTAAN DAMTOERNOOI
VOOR GOED DOEL

De jonge Wageningse damkampioen Jan Groenendijk neemt het op Goede Vrijdag op tegen maximaal 100 tegenstanders. De opbrengst is voor Samen voor Duchenne en bestemd voor onderzoek naar deze progressieve spierziekte. Het toernooi wordt georganiseerd door de Rotary Club Wageningen en deelname kost € 25. Ook een poging wagen tegen de finalist van het Wereldkampioenschap 2015? Mail ellen.kampman@wur.nl (inschrijven ook op de dag zelf nog mogelijk). Locatie: RSG Pantarijn, Hollandseweg 11 in Wageningen.

woensdag 30 maart, 21.00
QUIET IS THE NEW LOUD! –
STRAWBOY

Popcultuur Wageningen presenteert gratis livemuziek. Deze sessie komt de Ierse muzikant Strawboy naar *Quiet is the new Loud!*

Strawboy is een singer-songwriter die psychedelische folkmuziek maakt, beïnvloedt door Afrikaanse ritmes. Strawboy is een voormalig sessiemuzikant die onder andere met de Bonobo Live Band speelde. Locatie: bblthk, Stationsstraat 2 Wageningen.

WWW.POPCULTUUR-WAGENINGEN.NL

donderdag 31 maart, 12.30-13.20
LUNCHTIME WORKSHOP
WAGENINGEN WRITING LAB
'MAKE THE BEST OF YOUR WRITING STYLE'

In this workshop, you'll discover your personal writing style and learn about typical pitfalls, and how to avoid them. We will show you how to make the best of your writing style by applying various strategies that can help you to make the writing process more focused and efficient, and hopefully more enjoyable. It works best if you bring an assignment you are currently working on, but it is also possible to join the workshop if you have no writing assignment at the moment. Venue: Forum, CO408. Info: wageningenwritinglab@wur.nl.

Deadline indienen: één week voor verschijningsdatum (max. 75 woorden). Mail: resource@wur.nl

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020 Website: www.resource-online.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur) edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur) lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Koen Guiking (webredacteur) koen.guiking@wur.nl, 0317 481338
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Jeroen Bok, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Hoger Onderwijs Persbureau, Jolanda Hiddink, Milou van der Horst, Amy Jansen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Hilde de Laat, Django Kaasschieter, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Rik Nijland, Onnika van Oosterbosch, Derek Pan, Kim Peterse, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Eva van Schijndel, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielen, Pascal Tieman, Kees van Veluw, Veronika Wehner, Daniël Dreadson, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl, 0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

klimaatneutraal
natureOffice.com | NL-215-174413
gedrukt

FSC
MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C007225

Everts & Weijman
beleef groen, geniet groen

Uw ervaren en creatieve hovenier voor tuinontwerp, tuinonderhoud en volledige tuinaanleg

Renkum 0317-313521 www.everts-weijman.nl

CineMec Laan der Verenigde Naties 150
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

FILM	ARTHOUSE	MUZIEK DOCU
 v.a. do 24 mrt Batman vs Superman: Dawn of Justice	 nu te zien Brooklyn	 di 5 apr Dirigent Daniele Gatti
DONDERDAGAVOND €3 STUDENTENKORTING	MA T/M WO ARTHOUSE KORTING € 8.75 INCL DRANKJE	DIRIGENT KONINKLIJK CONCERTGEBOUW

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Wind power

Everyone knows that windmills are typical of the Dutch landscape, from traditional wooden mills to modern turbines. These structures convert the kinetic power of the wind into energy. After feeling the force of the wind in The Netherlands I understand why windmills are common here, and not in countries like India or Indonesia.

I just experienced my first fall and winter seasons in Wageningen, and cycling became very hard. No matter how hard you peddle, you won't make much progress in the wind. While I was hanging on in there, I could imagine myself in a slow motion scene of the movie The Matrix, but then riding a bicycle. A friend of mine, who weighs over 60 kilograms, was even blown off his bike by a gust of wind.

I even experience the power of the Dutch wind when I am at home. You should know that I live in a nice apartment block made of containers. It is a semi-permanent building that is only two storeys high. When the wind blows hard, my entire room vibrates and makes a 'brrrrrrr' sound, as if the building is about to take off. So far it hasn't. **Lini Anisfatus Sholihah, MSc student of Nutrition and Health from Indonesia**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euro and Dutch candy.

[NL]

WINDERIG

Na haar eerste herfst en winter in Nederland begrijpt Lini Anisfatus Sholihah uit Indonesië ineens waarom Nederlanders al eeuwenlang windmolens bouwen. Bij tegenwind kwam ze soms nauwelijks vooruit op haar fiets en een van haar vrienden – met ruim 60 kilo toch niet de lichtste – werd eens van de fiets geblazen. Zelfs thuis ervaart Lini de kracht van de wind. Op stormachtige dagen maakt haar containerwoning een brommend geluid, alsof-ie gaat opstijgen.